

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ЗБОРНИК
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

II ИЗДАЊЕ

Источно Сарајево, 2006.

Проф.Др Стеван Лилић
Правни факултет Универзитета у Београду

УПРАВНА СТВАР У СВЕТЛУ ТРАДИЦИОНАЛНЕ ДОКТРИНЕ И САВРЕМЕНОГ ЗАКОНОДАВСТВА

Традиционална управна доктрина одређује управну ствар као посебно обележје управног акта. Овим схватањима је заједничко да је за управну ствар битно да се ради о правном и конкретном одлучивању у појединачном случају. Полазећи од "управне ствари као предмета управног акта", могу се одредити и нека основна обележја управног акта. Ауторитативност, као обележје управног акта не може се узети као његово битно обележје, иако се у појединим случајевима оно јавља као његова карактеристика (нпр. када се ради о управним актима којима се утврђују обавезе). Ауторитативност као битно обележје управног акта заступају они аутори који полазе од схватања да се вршење управне делатности своди на вршење управне власти. Међутим, ауторитативност не треба схватити, уско, као вршење власти и принуде, већ као стручно, ефикасно и законито доношење управних аката. Ауторитативан је онај управни акт који је законит, целисходан, ефикасно донет и у складу са начелом материјалне истине. Нека најновија законодавна решења показују веома јасну тенденцију напуштања уског "доктринарно-нормативистичког" одређивања управне ствари. То се посебно може уочити у законима којима се одређују "послови државне управе" и који садржински проширују појам управне ствари (у смислу активности које управа одавља), као и у смислу да управна ствар обухвата и вршење материјалних радњи, односно да решавање у управним стварима само по себи не подразумева "ауторитативно" одлучивање (Закон о државној управи Србије, 2005, Закон о државној управи Црне Горе, 2003, Закон о Савету министара СЦГ, 2003).

Традиционална управна доктрина одређује управну ствар као посебно обележје управног акта. У том смислу, управна ствар се одређује као она "правна ствар", тј. правна ситуација, у којој се "решава о правима, обавезама или правним интересима појединца или правног лица у појединачном случају". Како се истиче: "Мада представља кључни инструмент управне процедуре и материјални критеријум за разграничење управног поступка од других поступака, као и управног акта од других појединачних аката (...), појам управне ствари се, без сумње, још увек налази у фази релативне неразвијености (...)."¹

У правној теорији постоји извешан број различитих дефиниција управне ствари.² Оне се крећу од тога да је управна ствар "таква активност државних органа, најчешће органа управе или организација са јавним овлашћењима, којом се стварају, мењају или укидају управно-правни односи у погледу одређеног појединца или правног лица",³ преко дефиниције да је "управна ствар сваки конкретни случај, који надлежни орган подводи под управни пропис у циљу да утврди, да ли су испуњени услови за признавање права, односно утврђивање обавеза",⁴ као и дефиниције да је "управна ствар акт, којим се уређује конкретан случај из одређене управне области, гране, материје и слично."⁵ Даље, управна ствар се одређује као "појединачна, конкретна ствар, која се решава доношењем решења у управном поступку".⁶ Интересантно је и схватање према коме је управна ствар "поједини случај из ма које од управних материја у ком се, било по захтеву странке, било по службеној дужности поставља питање неког права, обавезе или правног интереса одређеног појединца или организације, а о којем се решава непосредном применом односног материјалног закона".⁷ Бележимо и дефиницију према којој је управна ствар "правна ствар у којој се непосредном применом правних прописа решава о неком праву, обавези или правном интересу одређене странке, ако за решавање те ствари није надлежан суд".⁸ Неки аутори

¹ Јелић З., *У трагању за идентитетом управне ствари*, Правни живот, 9, 1996, стр. 691.

² Упореди: Церовић Д., *Управна ствар и уставна жалба*, Подгорица, 2004, стр. 17-20.

³ Стјепановић Н., *Управно право у СФРЈ*, Београд, 1978, стр. 791.

⁴ Јевтић Љ., *Из управног и управно-судског поступка*, Београд, 1964, стр. 3.

⁵ Иванчевић, Ивчић, Лалић, *Закон о управним споровима са коментаром и судском праксом*, Загреб, 1958, стр. 30.

⁶ Поповић С., *Управни спор у теорији и пракси*, Београд, 1968, стр. 102.

⁷ Мајсторовић Б., *Коментар Закона о управним споровима*, Службени лист, Београд, 1965, стр. 13.

⁸ Богдан Мајсторовић, *Коментар Закона о општем управном поступку*, Београд, 1977, стр. 6.

истичу да је управна ствар "активност која се изражава у прецизирању диспозиција за понашање појединаца".⁹ Постоји и схватање да управна ствар постоји онда "када државни орган, односно радна и друга организација у вршењу јавних овлашћења, решава на конкретан и индивидуалан начин о неком праву, правном интересу или обавези појединца или организације".¹⁰

Овим схватањима је заједничко да је за управну ствар битно да се ради о правном и конкретном одлучивању у појединачном случају. Према томе, у ужем смислу, управна ствар представља правну ситуацију у којој се, на основу правних прописа, решава о: а) признавању неког права или б) утврђивању неке обавезе или ц) остваривању правног интереса неког лица у појединачном случају. У том смислу, управне ствари представљају конкретне правне ситуације које се решавају у управном поступку путем управних аката и оне чине главни предмет управног поступка. Управне ствари су такве конкретне правне ствари у којима се доноси правна и конкретна управна одлука која се формулише у управном акту. То су појединачне ситуације у којима из правних прописа произилази потреба, да се понашање правних субјеката правно реши прецизирањем законске или подзаконске примарне диспозиције. За управну ствар, дакле, битно је да је реч о правном одлучивању у појединачном случају. Као што је већ истакнуто, ово одлучивање може имати два потпуно различита модалитета, и то: а) одлучивање о признавању права (на основу поднетог захтева странке) или б) одлучивање о утврђивању обавезе неке странке (по основу службене дужности органа).¹¹

Међутим, у ширем смислу, управна ствар се односи на свако управно одлучивање, пре свега – али не само – у правном појединачном случају. Према овом становишту, управна ствар постоји, не само, када се одлучује о правима, обавезама и правним интересима (у ужем смислу), већ и у оним ситуацијама које су, рецимо, везане за тзв. лична стања грађана (нпр. вођење службених и других евиденција и издавање уверења, сертификата, потврда и сл.). Управна ствар постоји у свим видовима активности управе, односно у свим случајевима када управа доноси или предузима своје одлуке, акте или радње. У овом случају, управна ствар је и правна и материјална ситуација.¹² Према томе, управна ствар у ширем смислу јесте свака ситуација у којој управа обавља своју делатност, тј. када издаје појединачне управне акте (нпр.

⁹ Димитријевић П., *Правоснажност управних аката*, Београд, 1963, стр. 23.

¹⁰ Перовић М., *Коментар Закона о управним споровима*, Београд 1972, стр. 71.

¹¹ У праву Србије, управна ствар је обележје управног акта које произилази из "екстраполације" појма управног акта, како је то дефинисано појединим законским формулацијама (нпр. у Закону о управним споровима).

¹² Према једној варијанти одређивања управне ствари у ширем смислу, управна ситуација не мора увек бити појединачна. Она може бити општа када управа доноси своје опште правне акте (управне прописе).

решења), када предузима поједине управне радње (нпр. води службену евиденцију и издаје уверења) или када закључује управне уговоре.¹³

II

Управни акти су основна врста појединачних правних аката, које у вршењу управне делатности доноси управа. Управни акти као појединачни правни акти, јесу акти, којима се прописује неко појединачно и конкретно правило за одређени случај и одређено лице. Међутим, осим управних аката, управа може да доноси и друге појединачне правне акте, од којих су најзначајнији управни уговори.

Како се истиче, ...концепција управног акта настала је у држави, у којој је управно деловање подведено под закон. Примена начела законитости у правној држави подразумева да се управним актом примењује закон на појединачни случај. Другим речима, закон се може непосредно извршити, тек, након доношења управног акта. Управни акт је правни институт који је, по угледу на судски акт, створен у првој половини прошлог века у Француској у вези са вођењем управног спора. У том смислу, управни акт је ...посебан правни институт који се одваја од свог доносиоца и живи властитим животом.¹⁴

Иако није уобичајено да се појам управног акта одређује у важећим прописима, у нашем управном законодавству појам управног акта непосредно је одредио Закон о управним споровима (1996), према којем је "управни акт, акт којим државни орган или организација која располаже јавним овлашћењима решава о неком праву, обавези или правном интересу одређеног појединца или правног лица у каквој управној ствари."¹⁵ Према Закону о управном спору Црне Горе (2003), суд у управном спору не одлучује само о законитости управног акта, већ "и о законитости другог појединачног акта када је то законом одређено".¹⁶ Према овом закону, управни акт је акт којим државни орган, орган локалне самоуправе, као и установа и друго правно лице у вршењу јавних овлашћења одлучује у управним стварима о правима, обавезама или правним интересима физичког или правног лица. Други појединачни акт, у смислу овог закона, је акт којим орган или установа и

¹³ Упореди: Лилић С., Димитријевић Предраг, Марковић М.И., *Управно право*, друго издање, усклађено са Уставном повељом СЦГ и новим законодавством у Србији и у Црној Гори, Савремена администрација, Београд, 2006, стр. 187.

¹⁴ Крбек И., *Управни акт*, Загреб, 1957, стр. 5-6.

¹⁵ *Закон о управним споровима*, Службени лист СРЈ, бр. 46/96, члан 6.

¹⁶ Види: *Закон о управном спору*, Службени лист РЦГ, бр. 60/2003, члан 1.

правно лице одлучује о правима, обавезама или правним интересима физичког или правног лица у другим правним стварима ("други акт").¹⁷

Судска контрола управе на нивоу државне заједнице Србија и Црна Гора остварује се у посебном поступку за одлучивање о захтеву за оцену законитости коначних управних аката институција државне заједнице, који је предвиђен Уставном повељом Србије и Црне Горе (чл. 19), а разрађен Законом о Суду Србије и Црне Горе (чл. 76-95).¹⁸ Захтев се може поднети само против управног акта. Управни акт, у смислу овог закона, јесте акт којим институција Србије и Црне Горе или орган Србије и Црне Горе, у вршењу јавних овлашћења, решава о одређеном праву или обавези физичког или правног лица или друге странке у управној ствари (чл. 79).

Према новом Закону о управним споровима Републике Српске (2005): "У управним споровима судови одлучују о законитости аката којима републички органи управе и републичке управне организације, и органи јединице локалне самоуправе у општини и граду, предузећа, установе и друга правна лица која врше јавна овлашћења, решавају о правима и обавезама физичких и правних лица или других странака у појединачним управним стварима."¹⁹

Полазећи од "управне ствари као предмета управног акта", могу се одредити и нека основна обележја управног акта.²⁰

Конкретност као обележје управног акта произилази из околности да се управни акт односи на одређену конкретну правну ситуацију. То значи да правна ситуација, на коју се односи управни акт, није трајна и поновљива, већ једнократна и непоновљива. У том смислу, конкретно право или обавеза се "конзумира" (реализује) доношењем управног акта (нпр. неком лицу се призна право на пензију или се неком лицу утврди обавеза плаћања пореза).

Ауторитативност, као обележје управног акта не може се узети као његово битно обележје, иако се у појединим случајевима оно јавља као његова карактеристика (нпр. када се ради о управним актима којима се утврђују обавезе). Ауторитативност, као битно обележје управног акта заступају они аутори који полазе од схватања да се вршење управне делатности своди на вршење управне власти. Тако, поједини аутори (нпр. З. Томић) истичу да је:

¹⁷ Види: *Закон о управном спору*, Службени лист РЦГ, бр. 60/2003, члан. 2.

¹⁸ Види: *Закон о Суду Србије и Црне Горе*, Службени лист СЦГ, бр. 26/2003.

¹⁹ Закон о управним споровима Републике Српске проглашен је 29. новембара 2005. Закон је усвојила је Народна скупштина Републике Српске на Тридесет првој седници, одржаној 16. новембра 2005. године, а Веће народа 28. новембра 2005. године потврдило да усвојеним Законом о управним споровима није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

²⁰ Упореди: Лилић С., Димитријевић П., Марковић М.И., *Управно право*, друго издање, усклађено са Уставном повељом СЦГ и новим законодавством у Србији и у Црној Гори, Савремена администрација, Београд, 2006, стр. 182-189.

Управним актима и управним радњама заједничка и ауторитативност, својствена управи као државној функцији (...).²¹ Ова констатација, међутим, не стоји, јер ауторитативност ("вршење власти") не мора увек бити обележје управног акта. Тако, тешко се може рећи да је ауторитативност присутна у ситуацији када орган управе доноси тзв. декларативни управни акт о признавању (нпр. бирачког) права. Ово из разлога што, по природи ствари, није могуће некога принудити да реализује своје право (нпр. да гласа), јер би се у том случају "право" претворило у обавезу, а чим се ради о обавези не може бити речи о праву. Осим тога, сама чињеница да орган управе "решава" о нечијем захтеву не значи да је реч о ауторитативном одлучивању. Рецимо, код одлучивања о признавању (бирачког) права, орган нема избора у смислу да ли да (бирачко) право призна или не, већ само да донесе декларативни управни акт о признавању (бирачког) права. У овом случају орган не може да "одлучи" да (бирачко) право не призна (уколико су испуњени законом предвиђени услови), јер ће таква одлука бити незаконита. Осим тога, ако орган одлучи да "ћути", тј. да уопште не донесе акт који је по закону обавезан да донесе, активираће се одговарајући заштитни механизми против управне самовоље (нпр. институт "ћутање управе").

Треба приметити да ауторитативност у смислу принудности и наметања одређеног понашања постоји, пре свега, код управних аката којима се утврђују и намећу правне обавезе (дужности), а то су обавезујући (онерозни) управни акти. Код управних аката којима се признају и утврђују права та ауторитативност није видљива, као да не постоји, јер вршење власти, јача воља и принудност нису потребни кад је странка, подносећи захтев, покренула управни поступак и том приликом је одлучено у складу са захтевом странке. Ауторитативност управне одлуке постоји у једном прикривеном и потенцијалном облику. Наиме, код ових тзв. фаворабилних управних аката решено је у складу са захтевом странке, утврђено јој је или признато одређено субјективно право, а на странци је одлука да ли ће се понашати у складу са утврђеним правом. Она не мора да се понаша сагласно утврђеном праву и нико је на то не може принудити. Према томе, код фаворабилних управних аката нема ауторитативности у смислу принуде и јаче воље.

Међутим, ауторитативност не треба схватити уско као вршење власти и принуде, већ као стручно, ефикасно и законито доношење управних аката. Ауторитативан је онај управни акт који је законит, целисходан, ефикасно донет и у складу је са начелом материјалне истине. Ауторитативност акта гради се на тим обележјима. Ауторитативност као вршење принуде постоји и то у оним областима какве су војска, полиција и сл. Она постоји само у неким специфичним управним областима, материјама, а у осталим ауторитативност се губи, што показује да се мења карактер управног поступка и рад управе у целини. Реч је о релативном сужавању доминације и принуде на ширем простору управне делатности, па се и ауторитативност управног акта не може

²¹ Томић З., *Управно право*, Београд, 1998, стр. 320.

више схватити на класичан начин као вршење власти.²² Потребно је заправо рашчланити доношење (издавање) управног акта од извршавања управног акта. Доношење акта се састоји у решавању о конкретним правима, обавезама и правним интересима правних субјеката прописивањем примарне диспозиције у управним стварима, а извршење акта може бити добровољно или принудно (судско и административно). Ауторитативност управног акта губи своје класично значење поготову у условима употребе информационе технологије при издавању управних аката који се схватају не као "акти власти" већ као информационе услуге.

Једностраност постоји када једна страна у правном односу одређује права и обавезе друге стране. Понекада се ауторитативност изједначава са једностраношћу. Међутим, док ауторитативност означава однос између две стране у којој једна иступа са јачом вољом, дотле једностраност означава ситуацију у којој једна страна у правном односу одређује права и обавезе друге стране. Једностраност је шира од ауторитативности, јер једностраност нужно не подразумева и ауторитативност (нпр. код једностраних уговора у грађанском праву где су воље равноправне), док ауторитативност обавезно подразумева и једностраност (нпр. код управног акта где су воље неравноправне).

Према неким схватањима, која су нарочито заступљена у Француској, по основу ауторитативности може се извршити подела појединачних правних аката управе на *акте власти* и на *акте пословања*, с тим што акти власти подлежу правном режиму управног права, а акти пословања подлежу режиму грађанског права.²³

Према томе, једностраност указује на то да су управни акти резултат изјаве воље једног субјекта, односно да је нормативна садржина акта искључиво ствар његовог доносиоца. То значи да број субјеката који учествују у доношењу једног акта није битан. Битно је да ли изјављена воља утиче на уобличавање (стварање) нормативне садржине управног акта, којим се регулише (решава) управноправни однос. Међутим, већина писаца једностраност сматра "формалним" квалитетом акта, а ауторитативност његовим садржинским обележјем. Једностраност јесте формална манифестација ауторитативности и остаје само акцесорна појава и небитан моменат.

Правно дејство као обележје управног акта произилази из околности да управни акт производи непосредне промене у односу на правни поредак. То значи да се промене у конкретним правним ситуацијама везују директно за доношење управног акта. У том смислу одлука у управном акту непосредно производи правна дејства на појединачне правне ситуације, било да их успоставља (нпр. признавање права на инвалидску пензију или одређивање

²² Матовић И., *Да ли је ауторитативност нужно својство ствари о којој се рјешава у управном поступку*, Наша законитост, Загреб, 2/1971, стр. 123-134; Пусић Е., *Наука о управи*, Школска књига, Загреб, 1975, стр. 54-62.

²³ Упореди: Стјепановић Н., Лилић С., *Управно право*, Београд, 1991, стр. 191.

пореске обавезе), било да их мења (нпр. проширивање права из инвалидске пензије или смањење пореске обавезе), било да их укида (нпр. укидање права на инвалидску пензију или укидање обавезе плаћања пореза).

Заснованост на закону, односно другом правном пропису (нпр. уредби), као обележје управног акта, произилази из околности да је доношење управног акта могуће само уколико постоји законски основ за то. Заснованост на закону значи примену принципа законитости у доношењу управних аката, односно правило да управни акт мора бити донет не само на основу закона, већ и у оквиру законом утврђених овлашћења. Општа је претпоставка да су сви управни акти у тренутку доношења законити, што значи да се незаконитост или неки други недостатак (нпр. нецелисходност) управног акта увек мора посебно и утврдити. Са друге стране, заснованост на закону, значи да је управни акт, који није донет на основу закона незаконит и да као такав мора бити уклоњен из правног поретка. Да би се обезбедила заснованост на закону, управни акти се морају донети у посебном поступку, који је прописан законом (тзв. *управни поступак*). Осим тога, заснованост управног акта на закону подразумева и могућност судске заштите (тзв. *управни спор*) у случају да неко лице сматра да је управни акт који се односи на њега незаконит, односно да су незаконитим управним актом повређена нека његова права.

Извршност као обележје управног акта произилази из околности да се управни акт, којим се утврђују обавезе за странку могу принудно извршити. Извршност, као могућност принудног извршења управног акта карактеристична је за оне управне акте, којима се утврђује нека обавеза (нпр. пореска или војна обавеза). За разлику од тога, извршност оних управних аката којима је признато неко право нема обележја принудног извршења (јер извршење зависи од лица које је стекло неко право), већ се јавља као процедурална ситуација, на основу које лице коме је признато неко право може да приступи његовој реализацији (нпр. изградњи објекта на основу дозволе за градњу).

III

Одређивање појма управне ствари полазећи од прописа карактеристично је за наше право, с обзиром на то да друга законодавства то углавном не познају. Изузетак у том смислу (тј. шире одређивање "управне ствари") јесте мађарски закон који регулише управни поступак (1981). Тако, према овом закону (чл. 1), управна ствар подразумева "ствар (предмет) у којој орган државне управе заснива неко право или дужност који се односе на странку, потврђује неки податак, води евиденцију или врши државни надзор."²⁴ Полазећи од тога, поједини наши аутори (нпр. З. Јелић) предлажу следећу законску дефиницију управне ствари за наше право: "Управном ствари сма-

²⁴ Јелић З., *Законско дефинисање управне ствари*, Избор судске праксе, Београд, бр. 12, 1997, стр. 69.

тра се појединачна, по правилу, неспорна правна ствар из неке управне области, у којој орган води управни поступак, непосредно примењујући прописе, решава о праву, обавези или правном интересу странке, потврђује или региструје одређене податке, односно чињенице, врши управни надзор или спроводи административно извршење".²⁵ На основу ових примера може се видети да и у нашу управну теорију продире мишљење да се управна ствар не може свести само на "ауторитативно одлучивање о правима и обавезама путем управног акта", већ да се појам управне ствари мора проширити и на друге ситуације, посебно на неауторитативно управно одлучивање, као и на решење материјалних управних радњи (као што је, рецимо, вођење службене евиденције и издавање уверења).

Ово нарочито долази до изражаја у неким најновијим законским решењима, где је законодавац из разлога реалности принуђен да напусти "круте" доктринарне ставове о вршењу управе делатности као вршењу "управне власти", и све више усваја савремена решења према којима је вршење управне делатности "вршење јавне службе" у интересу грађана. Може се рећи да је код законског одређивања управне ствари у новијем управном законодавству дошло до ситуације која се понекад назива "тријумф живота над правном".

Значајан корак у правцу одређивања управне ствари је мађарски закон који регулише управни поступак из 1981. године.²⁶ Према овом закону (чл. 1), управна ствар подразумева "ствар (предмет) у којој орган државне управе заснива неко право или дужност, који се односе на странку, потврђује неки податак, води евиденцију или врши државни надзор."²⁷ Карактеристика и специфичност мађарског права, јесте то, да оно сврстава и управне радње у управну ствар. Исто тако, битно је споменути и мађарски Закон о општем управном поступку из 1957. године. Овај закон одређивао је управну ствар као "сваки предмет путем чијег решења државни орган установљава за странку права или обавезе и потврђује или региструје одређене чињенице".²⁸

Постоји још више разлога који се могу навести у прилог ставу, да управну ствар треба посматрати у ширем смислу.

У првом реду концепт владавине права, који предвиђа Уставна повеља државне заједнице Србија и Црна Гора и који поред ограничења државне

²⁵ Ibidem

²⁶ Упореди: Церовић Д., *Управни ствар и уставна жалба*, Подгорица, 2004, стр. 22-27.

²⁷ Члан 1. мађарског Закона о управном поступку (1981). Наведено према: Зоран Јелић, нав. дело, стр.69.

²⁸ Мађарски Закон о општем управном поступку, 1957, члан 1, став 4, наведено према: Поповић С., *О неким проблемима у вези са доношењем Закона о општем управном поступку*, Актуелна питања југословенског процесног законодавства, Зборник радова са саветовања правника одржаног 10-12. јуна 1996. у Будви, Београд, 1996, стр. 315.

власти и одговарајућих институционалних и процедуралних гаранција, у складу са стандардима упоредног права и корпусом људских права уопште, подразумева још и посебна својства од стручне јавности признатих и ваљаних закона. У та својства, између осталог, спадају: одређеност и јасноћа законских текстова, односно одсуство недоречених норми, појмова и категорија, како би се обезбедиле нормативне претпоставке за елиминисање сваке самовоље и арбитрерног поступања приликом одлучивања у конкретним случајевима. Владавина права не представља пуко постојање прописа, већ квалитетно устројен правни поредак, који обезбеђује поштовање принципа правичности и правну сигурност за све грађане пред законом. Следећи разлог односи се на неопходност модернизације и рационализације укупне управне процедуре (како опште, тако и посебне), као подручја веома захвалног за аутоматизацију процеса одлучивања. Чињеница да је управа великим делом систем за обраду информација, чини је погодном за процес информатизације. Велика олакшица у том смислу јесте и то што је добар део управних послова рутинске и репетитивне природе, што омогућава њихову стандардизацију и аутоматизацију у прикупљању и обради података за доношење и реализацију управних аката и вођење управног поступка.²⁹ Заправо, захваљујући информатичкој технологији управа убрзава процес примања и коришћења информација, чиме ефикасније врши своју функцију и доприноси јавности свог рада. Информатичка технологија у управи решава многе проблеме у погледу ефикасности рада. Она омогућава брзо и квалитетно решавање задатака, доношење објективних одлука у погледу остваривања права и обавеза грађана. Примена ове технологије у управи омогућава боље услове рада за службенике управе. Њеном применом, могуће је у управном поступку у одређеним случајевима аутоматски доносити решења, тј. управне акте којима се одлучује о правима, обавезама и правним интересима правних и физичких лица, на основу јединствених база података.³⁰

IV

Нека најновија законодавна решења показују веома јасну тенденцију напуштања уског "доктринарно-нормативистичког" одређивања управе ствари. То се посебно може уочити у законима којима се одређују "послови државне управе" и који садржински проширују појам управне ствари (у смислу активности које управа обавља), као и у смислу да управна ствар обухвата и

²⁹ Упореди: Стална конференција градова и општина Југославије, *XXIX Скупштина, општина и град у уставно-правном систему Југославије*, Београд, 1992, стр. 16, опширније на веб сајту: www.geocities.com/CollegePark/Plaza/5967/97-6.htm&cls=wsi9&rid=r01 (27. децембар 2002).

³⁰ Марковић М.И., округли сто: *Информатика, информатичко друштво и локална самоуправа*, Подгорица, јун 2000, стр. 57.

вршење материјалних радњи, односно да решавање у управним стварима само по себи не подразумева "ауторитативно" одлучивање.³¹

За разлику од Устава Србије (као и ранијег Закона о државној управи из 1992),³² који послове државне дефинише као: 1) примењивање закона и других прописа и општих аката Народне скупштине и Владе и општих аката председника Републике, односно обезбеђивање њиховог извршавања; 2) решавање у управним стварима; 3) вршење управног надзора; 4) припремање нацрта закона и вршење других послове утврђених законом и другим прописима (чл. 8), према недавно усвојеном Закону о државној управи Србије (2005),³³ министарства, органи управе у саставу министарства и посебне организације, обављају следеће послове државне управе:

- Учествовање у обликовању политике Владе. Органи државне управе припремају нацрте закона, друге прописе и опште акте за Владу и предлажу Влади стратегије развоја и друге мере којима се обликује политика Владе. Орган управе у саставу министарства учествује у обликовању политике Владе преко министарства.
- Праћење стања. Органи државне управе прате и утврђују стање у областима из свог делокруга, проучавају последице утврђеног стања и, зависно од надлежности, или сами предузимају мере или предлажу Влади доношење прописа и предузимање мера на које је овлашћена.
- Извршавање закона, других прописа и општих аката. Органи државне управе извршавају законе, друге прописе и опште акте Народне скупштине и Владе тако што доносе прописе, решавају у управним стварима, воде евиденције, издају јавне исправе и предузимају управне радње (извршни послови).
- Инспекцијски надзор. Инспекцијским надзором органи државне управе испитују спровођење закона и других прописа непосредним увидом у пословање и поступање физичких и правних лица и, зависно од резултата надзора, изричу мере на које су овлашћени.
- Старање о јавним службама. Органи државне управе старају се да се рад јавних служби одвија према закону.

³¹ Занимљиво је овом приликом скренути пажњу на текст нацрта Закона о општем управном поступку Републике Српске, према којем: "Управна ствар је појединачна неспорна ситуација од јавног интереса у којој непосредно из правних прописа произлази потреба да се ауторитативно одреди правило понашања" (чл. 4. ст. 2).

³² Закон о државној управи Србије, Службени гласник РС, бр. 20/1992 (престао да важи).

³³ Закон о државној управи Србије, Службени гласник РС, бр. 79/2005.

- Развојни послови. Органи државне управе подстичу и усмеравају развој у областима из свога делокруга, према политици Владе.
- Остали стручни послови. Органи државне управе прикупљају и проучавају податке у областима из свога делокруга, сачињавају анализе, извештаје, информације и друге материјале и врше друге стручне послове којима доприносе развоју области из свог делокруга.

Слично и према новом Закону о државној управи Црне Горе (2003),³⁴ министарства обављају следеће послове државне управе:

- предлагање унутрашње и спољне политике, које обухвата израду стратегија, пројеката, програма и међународних докумената на основу праћења извршавања закона и других прописа и сагледавања и анализирања стања у области, у циљу усаглашавања система са савременим, демократским и међународно признатим стандардима;
- вођење развојне политике, које обухвата утврђивање развојних стратегија и подстицање привредног, социјалног, културног, еколошког и укупног друштвеног развоја;
- нормативна делатност, која обухвата израду текста нацрта и предлога закона и других прописа и доношење подзаконских прописа;
- извршење закона и других прописа, које обухвата вођење управног поступка, доношење и извршење решења и других појединачних аката, предузимање управних мера и управних радњи, праћење њиховог извршавања, давање објашњења, издавање стручних упутстава и инструкција за рад и указивање стручне помоћи;
- вршење управног надзора, које обухвата а) надзор над законитошћу управних аката; б) надзор над законитошћу и целисходношћу рада органа управе и органа локалне самоуправе, установа и других правних лица у вршењу пренетих, односно поверених послова; ц) инспекцијски надзор;
- одлучивање у управном поступку о правима и обавезама физичких и правних лица обухвата покретање и вођење управног поступка, предузимање мера и радњи у поступку, доношење решења о правима и обавезама физичких и правних лица и њихово непосредно извршавање;
- поступање у прекршајном поступку обухвата покретање, вођење, одлучивање и извршавање у прекршајном поступку;

³⁴ Закон о државној управи Црне Горе, Службени лист РЦГ, бр. 38/2003.

- обезбеђивање вршења послова од јавног интереса обухвата спровођење делатности јавних послова преко предузећа и установа, предузетника, непосредним извршавањем, давањем концесија, улагањем капитала и другим мерама које омогућавају ефикасно и рационално вршење тих делатности;
- обављање других послова управе, што обухвата израду аналитичких, информативних и других материјала, стручно-методолошку обраду прописа у појединим областима, прикупљање и обрађивање података, као и послове којима се доприноси развоју и остваривању функција државне управе.

Коначно и Законом о савету министара (СлСЦГ, бр. 21/2003)³⁵ уређују се послови Савета министара, положај чланова Савета министара и однос Савета министара према институцијама Србије и Црне Горе и владама држава чланица. Послови који произлазе из надлежности Савета министара утврђене Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора су:

- утврђивање и спровођење политике Србије и Црне Горе, сагласно заједничкој политици и интересима држава чланица;
- координирање рада министарстава Савета министара;
- предлагање Скупштини Србије и Црне Горе закона и других аката из надлежности министарстава;
- именовање и разрешење шефова дипломатско-конзуларних представништава Србије и Црне Горе и других функционера, у складу са законом;
- доношење подзаконских аката, одлука и других општих аката за извршавање закона Србије и Црне Горе;
- обављање и других извршних функција у складу са Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора;
- обављање послова који се односе на организацију Савета министара и друга питања од значаја за рад Савета министара.

Тако, између осталог, Савет министара, сагласно заједничкој политици и интересима држава чланица, утврђује и спроводи политику Србије и Црне Горе. Заједничку политику и интересе држава чланица Савет министара утврђује у поступку координације усаглашавања са надлежним органима и институцијама држава чланица. Координација усаглашавања код утврђивања и спровођења политике Србије и Црне Горе, сагласно заједничкој политици и интересима држава чланица, остварује се у повременим радним телима која се могу формирати у министарствима Савета министара, а чине их предста-

³⁵ Закон о савету министара, Службени лист СЦГ, бр. 21/2003.

вници ових министарстава и представници надлежних органа и институција држава чланица на паритетној основи.

Савет министара утврђује политику извршавања, обезбеђује извршавање и непосредно извршава законе, подзаконске акте, одлуке и друге опште акте. Савет министара утврђује и спроводи политику извршавања закона, подзаконских аката, одлука и других општих аката заузимањем начелних ставова од значаја за јединствено извршавање тих прописа и општих аката од стране министарстава Савета министара.

Савет министара координира рад министарстава Савета министара заузимањем начелних ставова од значаја за припремање предлога за утврђивање и јединствено спровођење утврђене политике, односно јединствено извршавање закона, подзаконских аката, одлука и других општих аката. У циљу утврђивања и спровођења политике Србије и Црне Горе, сагласно заједничкој политици и интересима држава чланица, у министарствима Савета министара могу се формирати колегијуми са паритетном заступљеношћу држава чланица.

Ради извршавања закона и других аката Скупштине Србије и Црне Горе, Савет министара доноси уредбе, одлуке и решења. Уредбом се образују и укидају органи управе, организације и службе Савета министара, утврђују њихова организација и делокруг, уређују одређена питања ради извршавања закона и других општих аката Скупштине Србије и Црне Горе. Одлуком³⁶ се прописују мере Савета министара за извршавање закона и других општих аката Скупштине Србије и Црне Горе и уређују друга питања од значаја за обављање послова Савета министара. Решењем као општим актом, Савет министара уређује одређена питања и односе који се не уређују другим општим актом. Решењем као појединачним актом одлучује се о именовањима и разрешењима функционера у органима управе Савета министара, као и о другим питањима њиховог положаја.

Савет министара доноси решење и кад одлучује о поништавању или укидању појединачног акта министра, односно другог функционера који руководи органом, односно организацијом и одлучује о управним стварима аката министарстава. За одлучивање о појединим питањима из своје надлежности Савет министара може доносити закључке, којима се утврђују ставови и смернице за рад министарстава и других органа Савета министара, којима се одређују задаци тих органа и заузимају ставови о другим питањима из надлежности Савета министара, о којима се не одлучује другим актима.

³⁶ Тако, између осталог, Савет министара је донео и Одлуку о условима за доделу материјалне помоћи одређеним категоријама оптужених пред Међународним кривичним трибуналом за кривично гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године и члановима њихових породица, Службени лист СЦГ, бр. 23/2003.

Савет министара извршава законе, подзаконске акте, одлуке и друге опште акте, решавањем у управним стварима и одлучивањем у другим случајевима предвиђеним законом или предузимањем конкретних мера за чије је предузимање овлашћен тим законом. У управним стварима из надлежности Савета министара, поступак води комисија или друго стално радно тело које образује Савет министара. Комисија или друго стално радно тело има председника и одређени број чланова. По окончању поступка, комисија или стално радно тело подноси Савету министара писмени реферат и предлог решења. Ове одредбе примењују се и на решавање у управним стварима у другом степеноу.

Савет министара образује и укида органе управе Савета министара, полазећи од врсте послова из надлежности и додатних послова, обима послова који произлазе из тих надлежности и могућности њиховог финансирања из реалних прихода и расхода неопходних за финансирање надлежности и додатних послова поверених Србији и Црној Гори. Савет министара доноси пропис којим се утврђују основна начела унутрашње организације и систематизације радних места у органима управе Савета министара.

V

Имајући наведено у виду, може се рећи да традиционална управна доктрина која одређује управну ствар као правну ситуацију у којој се "решава о правима, обавезама или правним интересима појединца или правног лица у појединачном случају на ауторитативан начин", све више губи основ у реалном законодавству. То показују примери (уз неке изузетке) нових решења у области управног законодавства према којима се "управна ствар" одређује у смислу да "органи државне управе извршавају законе, друге прописе и опште акте Народне скупштине и Владе тако што доносе прописе, решавају у управним стварима, воде евиденције, издају јавне исправе и предузимају управне радње" (Закон о државној управи Србије, 2005), односно да министарства обављају послове "извршења закона и других прописа, које обухвата вођење управног поступка, доношење и извршење решења и других појединачних аката, предузимање управних мера и управних радњи, праћење њиховог извршавања, давање објашњења, издавање стручних упутстава и инструкција за рад и указивање стручне помоћи" (Закон о државној управи Црне Горе, 2003), као и да Савет министара извршава законе, подзаконске акте, одлуке и друге опште акте, решавањем у управним стварима и одлучивањем у другим случајевима предвиђеним законом или предузимањем конкретних мера за чије је предузимање овлашћен тим законом (Закон о Савету министара, 2003).

Stevan Lilić Ph.D

Professor at the Faculty of Law, University of Belgrade

**ADMINISTRATIVE MATTER IN LIGHT OF TRADITIONAL DOCTRINE
AND CONTEMPORARY LEGISLATION**

Summary

The traditional legal doctrine defines "administrative matter" as a specific feature of an administrative act. Common to these concepts is that administrative matter is essentially a concrete and legal decision-making in individual case. Defining administrative matter as the subject matter of an administrative act, some features of the administrative act can be defined. Authority as a feature of an administrative act cannot be seen as its basic feature, although in individual cases it represents its main feature (e.g. in administrative acts defining duties). Authority as a basic feature of an administrative act is seen by authors that define administrative activity as a function of power. However, authority should not be seen as a mere exercise of state power, but also as efficient and legal administrative decision-making. Authority is embedded in the administrative act that is legal, appropriate and in compliance with the principle of truth. Some of the newest legislative solutions show a clear tendency of departing with the narrow "doctrinary-normativistic" definitions of an administrative matter. This can be seen in legislation that defines "administrative activity" and which in a substantial way expand the notion of an administrative matter (in the sense of the activity performed), as well as administrative matters include material acts, i.e. that deciding in administrative matters does not necessarily include decision-making on the basis of "authority", e.g. The Law on State Administration of Serbia (2005), The Law on State Administration of Montenegro (2003) and the Law on the Council of ministers of the State Union of Serbia and Montenegro (2003).

САДРЖАЈ:

Чланци

1. Проф.Др Оливер Антић
НАЧЕЛА ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА 1
2. Проф.Др Миодраг Симовић
АКТУЕЛНА ПРАВНА ПИТАЊА РЕФОРМЕ КРИВИЧНОГ
ПРОЦЕСНОГ ЗАКОНОДАВСТВА
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ 35
3. Проф.Др Жељко Шевих
PUBLIC SECTOR CAPACITY BUILDING IN THE PROCESS OF EU
ACCESSION: NECESSITY OR A CHOICE? 55
4. Проф.Др Милорад Рочкомановић
RENOVI И НАШЕ МЕЂУНАРОДНО ПРИВАТНО
ПРАВО – ЈЕДАН ДРУГАЧИЈИ ПОГЛЕД 73
5. Проф.Др Гордана Станковић
ПРАВО НА НЕЗАВИСНОГ И НЕПРИСТРАСНОГ СУДИЈУ 79
6. Проф.Др Стеван Лилић
УПРАВНА СТВАР У СВЕТЛУ ТРАДИЦИОНАЛНЕ ДОКТРИНЕ
И САВРЕМЕНОГ ЗАКОНОДАВСТВА 89
7. Проф.Др Драган Пантић
ЦЕНТРАЛНИ КОНЦЕПТИ И ПРОБЛЕМИ ДРУШТВЕНЕ
ИСТОРИЈЕ ПРАВА 105
6. Проф.Др Снежана Соковић
ИСКУСТВА КОНТРОЛЕ ТЕШКИХ ОБЛИКА
КРИМИНАЛИТЕТА У СИСТЕМУ ПРАВА ЕУ 113
9. Проф.Др Гордана Илић-Попов
ПОРЕСКИ ТРЕТМАН ДОДАТНИХ ПРИМАЊА 133
10. Проф.Др Зоран Радивојевић
АРБИТРАЖА У МЕЂУНАРОДНОМ ЈАВНОМ ПРАВУ 145
11. Проф.Др Борис Кривокапић
ДРЖАВНЕ ГРАНИЦЕ 165

12. Проф.Др Драган Јовашевић ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ НОВОГ КРИВИЧНОГ ЗАКОНОДАВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	189
13. Проф.Др Предраг Димитријевић ОМБУДСМАН РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ – ЗАШТИТНИК ЉУДСКИХ ПРАВА	211
14. Проф.Др Мила Јовановић ПОРАЗ РИМЉАНКИ У ДОБА КАТОНА СТАРИЈЕГ	229
15. Проф.Др Драгана Кнежић-Поповић <i>ARTES LIBERALES</i> – ЈЕДНА ЗАНИМЉИВА ЕВОЛУЦИЈА	259
16. Проф.Др Дијана Марковић Бајаловић ОПШТИ СПОРАЗУМ О ТРГОВИНИ УСЛУГАМА	275
17. Проф.Др Ранка Рачић ПРОТИВТУЖБА	291
18. Проф.др Раденко Вуковић ЕТИЧКЕ, СОЦИЈАЛНЕ И ПРАВНЕ ДИЛЕМЕ КЛОНИРАЊА И ГЕНСКОГ ИНЖЕЊЕРИНГА	299
19. Проф.Др Миодраг Савовић НАДЛЕЖНОСТ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ У ОБЛАСТИ ЗДРАВЉА И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	303
20. Доц.Др Миомира Костић УСТАНОВЕ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ЗАВОДСКИХ САНКЦИЈА	321
21. Доц.Др Наташа Делић КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БЕЗБЕДНОСТИ РАЧУНАРСКИХ ПОДАТАКА (чл. 298-304. КЗС)	337
22. Доц.Др Иво Томић АРИСТОТЕЛОВА СВЕОБУХВАТНА ТЕОРИЈА ПРАВДЕ, ПРАВЕДНОСТИ И ПРАВИЧНОСТИ И ЊЕНЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ У СОЦИЈАЛНОМ И ПОЛИТИЧКОМ	351
23. Доц.Др Саша Кнежевић ПРЕТПОСТАВКА НЕВИНОСТИ ОКРИВЉЕНОГ У СВЕТЛУ ПРАВА НА ПРАВИЧНО СУЂЕЊЕ ЖИВОТУ АТИНСКОГ ПОЛИСА	365

24. Доц.Др Владан Петров ДА ЛИ ЈЕ ЕНГЛЕСКИ ПАРЛАМЕНТ СУВЕРЕН?	377
25. Доц.Др Зоран Николић СОЦИОЛОГИЈА ПРАВА У СИСТЕМУ СОЦИОЛОШКИХ НАУКА	389
26. Доц.Др Владимир Чоловић ПОСТОЈАЊЕ СТЕЧАЈНОГ ВЕЋА У СТЕЧАЈНОМ ПОСТУПКУ – НЕОПХОДНОСТ ИЛИ НЕ?	411
27. Мр Вук Радовић, асистент ДИРЕКТИВА ЕУ О ПРЕУЗИМАЊУ – ТРНОВИТ ПУТ КА ДЕЛИМИЧНОМ УСПЕХУ	427
28. Мр Велибор Џомић, јереј ЗАКОНОДАВСТВО О ЦРКВАМА И ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА У ВРЕМЕ ШЕСТОЈАНУАРСКЕ ДИКТАТУРЕ	441
29. Мр Бојан Милисављевић, асистент НЕКОЛИКО НАПОМЕНА У ВЕЗИ ОСОБЉА У НОВИМ МИРОВНИМ МИСИЈАМА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА	455
30. Мр Јасмина Лабудовић, асистент ПОСТУПАК И МЕТОДЕ ОБРАЗОВАЊА ЦЕНА У НЕЖИВОТНИМ ОСИГУРАЊИМА	469
31. Мр Ева Максимовић, асистент СОЦИОЛОШКОПРАВНА ДИМЕНЗИЈА СТАВОВА ПРЕМА ПРАВУ	487
32. Мирјана Марковић, асистент приправник АСИМЕТРИЧНО ПРАВНО УРЕЂЕЊЕ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНОГ СЕКТОРА	499
33. Младенка Говедарица, асистент ПРИТВОР У ЗАКОНУ О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	515
34. Марија Игњатовић, асистент-приправник О УТИЦАЈУ ПОЈЕДИНИХ ПРАВИЛА РИМСКОГ ПРАВА НА САВРЕМЕНО СПОРТСКО ПРАВО	529

35. Балша Кашћелан, асистент-приправник ИЗУЗЕТНИ ОБЛИК ЗАВЕШТАЊА	539
---	-----

Прикази

- Проф.Др Миодраг Симовић (приказ) ДР БОРИСЛАВ ПЕТРОВИЋ И ДР ДРАГАН ЈОВАШЕВИЋ: ИЗВРШНО КРИВИЧНО/КАЗНЕНО ПРАВО	555
---	-----

CONTENTS:

Articles

1. Prof. Oliver Antić, Ph.D PRINCIPLES OF OBLIGATION LAW	33
2. Prof. Miodrag Simović, Ph.D CURRENT LEGAL ISSUES CONCERNING B-H CRIMINAL PROCEDURE LEGISLATION REFORM	54
3. Prof. Željko Šević, Ph.D PUBLIC SECTOR CAPACITY BUILDING IN THE PROCESS OF EU ACCESSION: NECESSITY OR A CHOICE? (ИЗГРАДЊА ЈАВНОГ СЕКТОРА У ПРОЦЕСУ ПРИДРУЖИВАЊА ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ: НЕОПХОДНОСТ ИЛИ ИЗБОР?)	71
4. Prof. Milorad Ročkomanović, Ph.D RENOVI AND OUR PRIVATE INTERNATIONAL LAW – ONE DIFFERENT VIEW	78
5. Prof. Gordana Stanković, Ph.D THE RIGHT TO BE TRIED BY AN INDEPENDENT AND IMPARTIAL TRIBUNAL	88
6. Prof. Stevan Lilić, Ph.D ADMINISTRATIVE MATTER IN LIGHT OF TRADITIONAL DOCTRINE AND CONTEMPORARY LEGISLATION	104
7. Prof. Dragan Pantić CENTRAL CONCEPTS AND PROBLEMS OF THE SOCIAL HISTORY OF LAW	112
8. Prof. Snežana Soković, Ph.D EXPERIENCES IN CONTROLLING SEVERE FORMS OF CRIMINALITY	131

9. Prof. Gordana Ilić-Popov, Ph.D TAX TREATMENT OF FRINGE BENEFITS	143
10. Prof. Zoran Radivojević, Ph.D ARBITRATION IN PUBLIC INTERNATIONAL LAW	164
11. Prof. Boris Krivokapić, Ph.D STATE BORDERS	187
12. Prof. Dragan Jovašević, Ph.D MOST IMPORTANT NOTIONS OF THE CRIMINAL LAW IN THE REPUBLIC OF SERBIA	209
13. Prof. Predrag Dimitrijević, Ph.D OMBUDSMAN OF REPUBLIC OF SRPSKA – THE PROTECTOR OF HUMAN RIGHTS	228
14. Prof. Mila Jovanović, Ph.D THE DEFEAT OF ROMAN WOMEN IN THE TIME OF CATO THE ELDER	258
15. Prof. Dragana Knežić-Popović, Ph.D <i>ARTES LIBERALES</i> – ONE INTERESTING EVOLUTION	273
16. Prof. Dijana Marković Bajalović, Ph.D GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES	290
17. Prof. Ranka Račić, Ph.D COUNTERCLAIM	298
18. Prof. Radenko Vuković, Ph.D ETHICAL, SOCIAL AND LEGAL DILEMMA OF THE CLONING AND THE GENETIC ENGINEERING	301
19. Prof. Miodrag Savović, Ph.D AUTHORITY OF AN AUTONOMOUS PROVINCE IN THE TOPIC OF THE HEALTH THE ENVIROMENT PROTECTION	319
20. Ass.Prof. Miomira Kostić, Ph.D THE PENAL INSTITUTIONS FOR CRIMINAL SANCTIONS	336
21. Ass.Prof. Nataša Delić, Ph.D CRIMES AGAINST COMPUTER DATA SAFETY (art. 298.- 304. Criminal Code of Serbia)	350

22. Ass.Prof. Ivo Tomić, Ph.D ARISTOTLE'S GENERAL THEORY OF JUSTICE, RIGHTEOUSNESS AND EQUITY IN SOCIAL AND POLITICAL LIFE IN THE ATHENIAN POLIS	363
23. Ass.Prof. Saša Knežević, Ph.D ASSUMPTION OF INNOCENCE OF THE ACCUSED CONCERNING THE LAW OF THE EQUITY TRIAL	375
24. Ass.Prof. Vladan Petrov, Ph.D THE SOVEREIGNTY OF ENGLISH PARLIAMENT	387
25. Ass.Prof. Zoran Nikolić, Ph.D LAW SOCIOLOGY IN THE SOCIOLOGY SCIENCE SYSTEM	409
26. Ass.Prof. Vladimir Čolović, Ph.D EXISTENCE OF THE BANKRUPTCY COUNCIL IN THE BANKRUPTCY PROCEEDING NECESSITY OR NOT?	425
27. Ass. Vuk Radović, LL.M. DIRECTIVE ON TAKEOVER BIDS – THORNY ROAD TO A PARTIAL SUCCESS	440
28. Velibor Džomić, LL.M. LEGISLATURE OF THE CHURCHES AND THE RELIGIOUS COMMUNITIES DURING THE DICTATORSHIP IN 1929, JANUARY 6th IN THE KINGDOM OF YUGOSLAVIA	453
29. Ass. Bojan Milisavljević, LL.M. SEVERAL NOTES ABOUT PERSONNEL IN THE NEW UNITED NATIONS PEACEKEEPING MISSIONS	468
30. Ass. Jasmina Labudović, LL.M. PROCEDURE AND METHODS OF MAKING PRICES OF NON-LIFE INSURANCES	485
31. Ass. Eva Maksimović, LL.M. SOCIOLOGICAL DIMENSION OF THE ATTITUDES TOWARDS LAW	498
32. Ass. Mirjana Marković ASYMMETRIC REGULATION OF TELECOMMUNICATIONS SECTOR	514

33. Ass. Mladenka Govedarica	
CUSTODY IN THE ACT OF THE CRIMINAL PROCEEDING OF THE REPUBLIC OF SRPSKA	528
34. Ass. Marija Ignjatović	
ABOUT INFLUENCE OF THE SOME RULES OF THE ROMAN LAW TO THE MODERN SPORT LAW	537
35. Ass. Balša Kaščelan	
EXCEPTIONAL FORM OF THE TESTAMENT	554

Presentations

- Prof. Miodrag Simović, Ph.D	
Prof. Borislav Petrović Ph.D and Prof. Dragan Jovašević:	
EXECUTIVE CRIMINAL LAW	555